

Konsolidovaná výroční správa

Obce Gbel'any

za rok 2024

.....

starosta obce

OBSAH	str.
1. Úvodné slovo starostu obce	4
2. Identifikačné údaje obce	4
3. Organizačná štruktúra obce a identifikácia vedúcich predstaviteľov	4
4. Poslanie, vízie, ciele	5
5. Základná charakteristika konsolidovaného celku	5
5.1. Geografické údaje	5
5.2. Demografické údaje	7
5.3. Ekonomické údaje	8
5.4. Symboly obce	8
5.5. História obce	10
5.6. Pamiatky	13
5.7. Významné osobnosti obce	18
6. Plnenie úloh obce (prenesené kompetencie, originálne kompetencie)	20
6.1. Výchova a vzdelávanie	20
6.2. Zdravotníctvo	23
6.3. Sociálne zabezpečenie	23
6.4. Kultúra	25
6.5. Doprava	29
6.6. Územné plánovanie	29
6.7. Hospodárstvo	30
7. Informácia o vývoji obce z pohľadu rozpočtovníctva	31
7.1. Plnenie príjmov a čerpanie výdavkov za rok 2024	32
7.2. Prebytok rozpočtového hospodárenia za rok 2024	34
7.3. Rozpočet na roky 2025 - 2027	36
8. Informácia o vývoji obce z pohľadu účtovníctva za materskú účtovnú jednotku a konsolidovaný celok	37
8.1. Majetok	37
8.2. Zdroje krytia	38
8.3. Pohľadávky	39
8.4. Záväzky	40
9. Hospodársky výsledok za rok 2024 - vývoj nákladov a výnosov za materskú účtovnú jednotku a konsolidovaný celok	40
10. Ostatné významné skutočnosti, ktoré mali vplyv na hospodárenie a činnosť obce	43

10.1. Prijaté granty a transfery	43
10.2. Poskytnuté dotácie	44
10.3. Významné investičné akcie v roku 2024	45
10.4. Predpokladaný budúci vývoj činnosti	45
10.5. Udalosti osobitného významu po skončení účtovného obdobia	45
10.6. Významné riziká a neistoty, ktorým je účtovná jednotka vystavená	45

1. Úvodné slovo starostu obce

Výročná správa obce Gbeľany poskytuje ucelený pohľad na život v obci Gbeľany na jej geografické, demografické a ekonomické údaje. Čitateľovi prinášame prehľad histórie a pamiatok obce. Zaujímavé sú symboly obce, ktorých súčasná podoba vychádza predovšetkým z historického vzniku obce. Pre občanov, ale aj pre návštevníkov obce predkladáme pohľad na možnosti kultúry, hospodárstva, sociálneho zabezpečenia, zdravotníctva a výchovy a vzdelávania v obci. V rámci hospodárenia obce za rok 2024 je potrebné v prvom rade poukázať na záverečný účet obce a na celkový prebytok rozpočtového hospodárenia. Čitateľ výročnej správy si taktiež môže pozrieť hospodárenie obce z hľadiska účtovníctva, prehľad pohľadávok a záväzkov obce a informácie o výnosoch a nákladoch obce. Prehľadom prijatých grantov a transferov poukazujeme na možnosti obce čerpať a používať účelovo určené finančné prostriedky. Taktiež obec v rámci svojich možností poskytuje dotácie zložkám na území obce na podporu ich činnosti za účelom spjestrenia kultúrneho, športového a spoločenského života v obci. Veríme, že víťazstvo obce Gbeľany v rebríčku kvality života občanov v rámci celého Slovenska zostaveného NKÚ je indikátorom toho, že aj v priebehu roka 2024 sme prispeli k skvalitneniu a zmodernizovaniu života v obci Gbeľany a predovšetkým k spokojnosti všetkých občanov obce Gbeľany.

2. Identifikačné údaje obce

Názov: Obec Gbeľany
Sídlo: Urbárska 366/3, 013 02 Gbeľany
IČO: 00321273
Štatutárny orgán obce: Ing. Jozef Martinček
Telefón: 0915 891 556
Mail: gbelany@gbelany.eu
Webová stránka: www.gbelany.eu

3. Organizačná štruktúra obce a identifikácia vedúcich predstaviteľov

Starosta obce:	Ing. Jozef Martinček
Zástupca starostu obce:	Martin Vojtek
Hlavný kontrolór obce:	Ing. Božena Vaculová
Obecné zastupiteľstvo:	Martin Vojtek, Jana Vašková, Bc. Hakan Guzel, Mgr. Mária Vankušová, Ing. Michal Sapieta, Jozef Trizuliak, Mgr. Miroslava Sovičová, PhD,
Komisie:	Finančná komisia a sociálnych vecí; Stavebná komisia a komisia životného prostredia; Komisia kultúry, školstva, mládeže a športu; Komisia na ochranu verejného záujmu a prešetrovanie sťažností.
Obecný úrad:	administratívny chod obce zabezpečujú 4 pracovníčky knižnicu zabezpečuje 1 pracovníčka a upratovanie zabezpečuje 1 pracovníčka údržbu budov a poriadok v obci zabezpečovali v roku 2024 2 pracovníci
Materská škola:	Rekonštrukciou a nadstavbou budovy a rozšírením tried MŠ do budovy školskej jedálne sa zvýšil počet tried, kde predškolskú výchovu zabezpečuje riaditeľka, 8 učiteliek v štyroch triedach (z

toho jeden pedagogický asistent), manuálne práce – upratovanie zabezpečujú 2 pracovníčky a donášku stravy deťom 1 pracovníčka.

Zps a denný stacionár
Sv. Barborky

v zariadení pracujú zamestnanci na pozíciách zdravotnícky asistent, asistent sociálnej práce, zdravotná sestra, inštruktor sociálnej rehabilitácie, opatrovatel'ka, upratovačka, riaditeľ'ka

Rozpočtová organizácia

Názov: Základná škola Gbeľany
Sídlo: Hlavná 375/26, 013 02 Gbeľany
Štatutárny orgán školy: Mgr. Mária Vráblová
IČO : 37813072
Telefón: 041/5980014
E-mail: zsobelany@gmail.com
webová stránka: <http://zsobelany.edupage.org/>

4. Poslanie, vízie, ciele

Poslanie obce: Obec samostatne rozhoduje a uskutočňuje všetky úkony súvisiace so správou obce a jej majetku v prospech svojich občanov
Vízie obce: Prosperujúca a neustále sa rozvíjajúca samosprávna obec v zmysle aktuálnych životných potrieb a trendov
Ciele obce: Zabezpečiť občanom kvalitné a moderné prostredie pre život, spokojné spoločenské spoluzitie, udržateľný rozvoj obce, cieľom je vytvoriť príjemnú lokalitu pre život a prít'azlivú obec nielen pre vlastných obyvateľ'ov, ale aj pre návštevníkov

5. Základná charakteristika konsolidovaného celku

Obec je samostatný územný samosprávny a správny celok Slovenskej republiky. Obec je právnickou osobou, ktorá samostatne hospodári s vlastným majetkom a s vlastnými príjmami. Základnou úlohou obce pri výkone samosprávy je starostlivosť o všestranný rozvoj jej územia a o potreby jej obyvateľ'ov.

Do konsolidovaného celku obce Gbeľany patrí Základná škola Gbeľany, založená zriaďovateľskou listinou 1.7.2002. ZŠ je samostatnou právnickou osobou, s právnou subjektivitou, vlastným IČOm a DIČ.

5.1 Geografické údaje

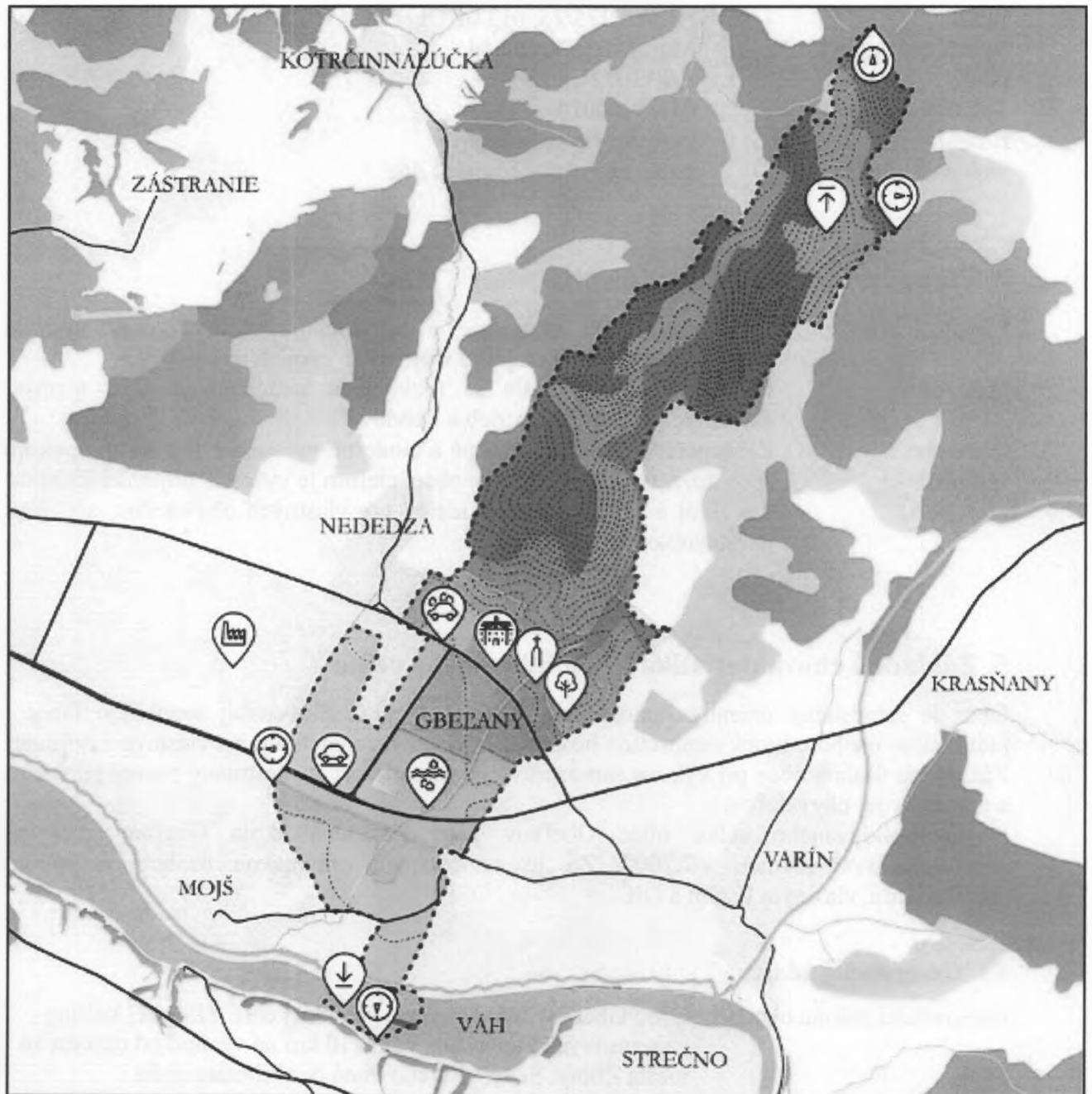
Geografická poloha obce : Obec Gbeľany leží v severovýchodnej časti Žilinskej kotliny na terasových náplavách Váhu, 10 km na východ od okresného mesta Žiliny. Severná vrchovinná časť chotára siaha do Kysuckých vrchov.

Susedné mestá a obce : Územie obce hraničí so siedmimi obcami: na severe s obcou Horný Vadičov, na východe s obcou Lysica a s obcou Varín, na

juhu s mestom Žilina (k. ú. Mojšová Lúčka) a s obcou Strečno, na západe s obcou Mojš a s obcou Nededza

Celková rozloha obce : 713 ha

Nadmorská výška : najvyššie položený bod územia obce je kóta vo výške 772 m.n.m. v severnej časti v masive Požehy, najnižšie položený bod 342 m.n.m. je situovaný na dne Vodného diela Žilina

Gbeľany – vymedzenie územia

Gbeľany z výšky

5.2 Demografické údaje

Hustota a počet obyvateľov :	222 obyv. na 1 km ² , 1 585 obyvateľov
Národnostná štruktúra :	slovenská národnosť, česká národnosť, maďarská národnosť
Štruktúra obyvateľstva podľa náboženského významu :	više 76% obyvateľov je rímskokatolíckeho vierovyznania, ostatné konfesie majú zanedbateľný podiel, vyše 18 % obyvateľov obce je bez vyznania

Vývoj počtu obyvateľov :

k 31.12.2020 -	1 450
k 31.12.2021 -	1 491
k 31.12.2022 -	1 544
k 31.12.2023 -	1 566
k 31.12.2024 -	1 585

Pohyb obyvateľov v roku 2024 :

Počet obyvateľov k 31.12.2023 –	1 566
Narodení v r.2024	13
Prihlásení v r.2024	46
Zomrelí v r.2024	11
Odhlásení v r.2024	29
Počet obyvateľov k 31.12.2024 –	1 585

5.3 Ekonomické údaje

	rok	2020	2021	2022	2023	2024
Nezamestnanosť v obci-počet UoZ:		52	47	53	50	35
	rok	2 020	2021	2022	2023	2024
Nezamestnanosť v okrese Žilina:		4 922	4 064	3 807	3 317	3 073
Evidovaná miera nezamestnanosti v %		5,59	4,59	4,15	2,75	2,54

Vývoj nezamestnanosti : nezamestnanosť v obci oproti roku 2023 má klesajúcu tendenciu, z celkového počtu UoZ v obci je 5 absolventov, nezamestnanosť v okrese Žilina má rovnako klesajúcu tendenciu.

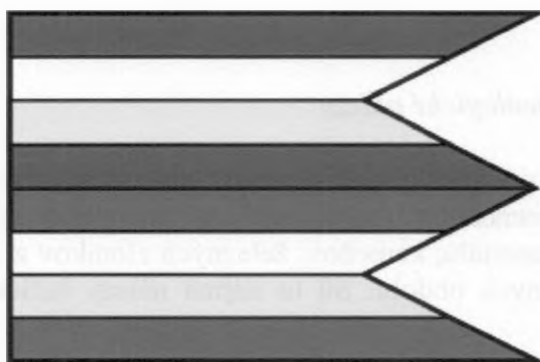
5.4 Symboly obce

Heraldická komisia Ministerstva vnútra Slovenskej republiky prerokovala návrh **erbu obce Gbeľany** a odporučila ho na prijatie obecným zastupiteľstvom obce Gbeľany (číslo uznesenia 6/2008 zo dňa 12.09.2008) a na zapísanie do Heraldického registra Slovenskej republiky pod signatúrou G-43/2008 v tejto podobe:

V modrom štíte v zelenej pažiti stojaci zlatým prstencom nimbovaný, zlatoobutý evanjelista Marek v striebornom rúchu, v pravici so zlatým písacím brkom, v ľavici so zlatou knihou, vpravo spoza jeho nôh sa objavujúci, na pažiti ležiaci okridlený lev.

Vlajka obce :

Vlajka obce Gbel'any pozostáva z ôsmich pozdĺžnych pruhov vo farbách zelenej, bielej, žltej, zelenej, modrej, bielej, žltej a modrej. Vlajka má pomer strán 2:3 a ukončená je tromi cípmi, t. z. dvoma zástrihmi, siahajúcimi do tretiny jej listu.

Pečať obce Gbel'any:

Pečať obce tvorí okrúhla kružba, ktorú vyplňa erb obce. Okolo kružby je umiestnený kruhový nápis OBEC GBEL'ANY.

Na obrázku sa nachádza pečať obce, z ktorej sa vychádzalo pri tvorbe erbu. Oválna pečať rozmeru 27 x 39 mm sa datuje do roku 1720. V obraze sv. Marek drží v rukách pero a knihu, pri nohách vpravo je pravdepodobne ležiaci lev. Po stranách hlavy je nápis SANCT(VS). - MARCVS, pod rukami datovanie 17-20.

V miestnom kaštieli sa nachádza kaplnka Panny Márie. Podľa tradície bola kaplnka na cintoríne pred prestavbou zasvätená sv. Markovi. V oblúku hore je prerušená legenda na stuhe: SIGILVM - PAGI - GBELAN. Tab. XLI.

5.5 História obce

Najstaršie obdobie a archeologické nálezy

Dobrá poloha a prírodné podmienky dali možnosť pravekému ľudskému osídleniu. Obec má bohatý archeologický potenciál. V roku 1967 sa pri melioračných prácach našlo veľké množstvo keramického materiálu, kameňov, železných zlomkov a iných drobných predmetov. Materiál pochádza z rôznych období. Sú to najmä nálezy lužické, púchovské, hradištne a stredoveké.

Významným nálezom na Prostrednom láne je bronzový kosák. Takéto kosáky sa používali na zber obilia v období strednej doby bronzovej až po staršiu dobu železnú (8. – 5. stor. p. n. l.). Na mieste nálezu sa našli úlomky keramiky lužickej kultúry.

Ďalšími významnými náleziskami na území obce boli lokality nazývané:

Hradisko – dve malé valové opevnenia, ktoré sa nachádzajú na rozhraní Gbelian a Nededze, našlo sa tu niekoľko keramických zlomkov, ktoré možno datovať do 15. storočia. Okrem keramiky sa tu našla aj minca Mateja Korvína z roku 1464. **Klin** – popolnicové pohrebisko, ktoré sa nachádza vľavo od cesty z Gbelian k železničnej trati. **Nad cintorínom** – neolitické sídlisko, kde sa našli črepy keramiky datované do neolitu. **Pod Dielcom** – našli sa tu črepy keramiky z troch časových období. **Prostredný lán** – pole s rozlohou cca. 10 ha medzi Nededzou a Gbeľanmi po ľavej strane cesty zo Žiliny do Varína, kde bolo objavené rozsiahle sídlisko s viacerými fázami osídlenia.

Vznik názvu obce

Vznik názvu obce Gbeľany má viac variantov. Prvý sa odvádza od slova „gbeľ“, čo je dutá miera na zbožie. Pravdepodobne tieto miery (drevené nádoby) vyrábali miestni obyvatelia.

Druhý variant je od názvu rastliny nazývanej kobylinou. Alexander Lombardini v V. ročníku Slovenských pohľadov z roku 1885 na strane 39 píše: „*Náš ľud istú pri potokoch rastúcu zelinu kobylinou menuje, a veru sa Gbeľany už v roku 1362 jako obec v listine Štefana Bebeka, grófa vo Vyšehrade, v tom roku *tertia die festi B. M. Virginis et Martiris* danej pod menom Koblen spomínajú.*”

V tej istej listine, v ktorej sa vymedzujú hranice Varína, tečie aj potôčik pod menom Koblen – Patak. Z toho možno vyvodit', že v gbelianskom chotári tečúci potôčik, ale aj obec od tohto potoka boli pomenované.

Tretí názov: žil tu oddávna ubiedený poddaný ľud, ktorý slúžil pánovi Gbeľánymu. Od jeho mena sa odvodil aj názov obce.

Gbeľany ako poddanská obec

Gbeľany, ako poddanská obec vznikla pravdepodobne už v 13. storočí, keď sa v okolí Žiliny začali uplatňovať feudálne vzťahy. Prvý zachovaný názov VILLA BELENE (dedina Belene) pochádza z roku 1434.

Prehľad písomne doložených názvov obce:

- 1362 Koblen
- 1434 Villa Belene
- 1439 Possessio sen villa Kbeleny
- 1469 Possessio Belen
- 1483 Possessio Gbelan
- 1503 Cebelen
- 1508 Possessio Gbeleny
- 1518 Possessio Beelen
- 1519 Judex de Gbelen (richtár z Gbelian)
- 1519 Possessio Kbelan
- 1520 Possessio Kbeleny
- 1520 Possessio Kebeleny
- 1598 Kbelany
- 1773 Gbeblan, Gbelany
- 1786 Gbeblan, Gbellani
- 1808 Gbelán, Gbelany
- 1899 Gbellán
- 1902 Gbellan
- 1907 Egberlény
- 1920 Gbelany

Gbeľany od ich vzniku boli súčasťou Strečnianskeho panstva. Administratívnym centrom a sídlom feudálnej správy bol hrad Strečno. Všetky majetky panstva boli vlastníctvom uhorského panovníka. Kráľ Žigmund Luxemburský ich v roku 1421 daroval rodu Dersffy, ktoré bol vlastníkom panstva až do 17. storočia. V ženskej línii zdedili strečnianske majetky Esterháziovci a Wesselenyovci, ktoré jednotne spravovali a spoločne sa podieľali na výnose. Keď sa palatín František Wesselény a jeho syn Ladislav dostali do panovníkovej nemilosti pre účasť na protihabsburskom sprisahaní, Strečnianske panstvo sa rozdelilo. Kráľ Leopold I. v roku 1683 wesselényovské majetky skonfiškoval, hrad Strečno prikázal zbúrať a majetky daroval šľachticom nemeckého pôvodu, bratom Fridrichovi a Jánovi Löwenburgovi. Z tejto časti vzniklo samostatné Tepličské panstvo so sídlom v Tepličke, kam patrili aj Gbeľany.

Bratia Löwenburgovi zomreli bez mužského potomka a dedičom Tepličského panstva sa stala Anna Margita Löwenburgova, ktorá sa vydala za Fridricha Windischgrätza. Jej deti Jozef a Anna Mária, vydatá za Karola Szerényiho si v roku 1749 majetky rozdelili. Gbeľany, Dolný Vadičov, Lutiše, Pažite, Riečnica, Terchová, Tižina ako aj časť Strečna boli podielom, ktorý dedili členovia szerényiovskej rodiny. Toto územie, ktoré sa od Tepličského panstva úplne osamostatnilo, malo nielen vlastnú hospodársku správu, ale aj samostatný zemepanský súd a pomenovanie „dominium Gbelán“, čiže Gbelianske panstvo.

Gbelianske panstvo ostalo v rukách Szerényiovcov do roku 1812, keď jeho novými majiteľmi sa stala rodina Nyári zo Sučian. V roku 1863 ich vystriedal Ján a Ferdinand Zichy a v roku 1883 gróf Juraj Majláth zo Zavaru (narodený 23.12.1854), ktorý si vzal 02.10.1882 za manželku grófkou Sarlotu Zichy a tak sa stal majiteľom Gbelianskeho panstva. Z tohto manželstva bolo sedem detí: Juraj, Livia, Ferdinand, Štefan, Karol, Ladislav a Pavol.

Ferdinand Majláth, ktorý sa v roku 1926 oženil s grófkou Hubertou Széchenyiovou sa hneď pustil do renovácie budov a murovaných plotov a usiloval sa dať do poriadku i celé panstvo. Vo Viedni sa podrobil operácii slepého čreva. Keď sa chystal do Gbelian, dňa 22.02.1929 náhle zomrel na infarkt vo veku 38 rokov. Zostali po ňom dve dcéry: Ferdinanda a Šarlota. Posledný zemepán Gbelianskeho panstva dr. Ferdinand Majláth je pochovaný v idylickom prostredí lesíka Dielec, kde rodina plánovala vybudovať rodinné mauzóleum. Mladá, asi 22 – ročná vdova sa neskôr vydala za grófa Révaya zo Štiavničky. Aj gróf Révay čoskoro zomrel. Rodina sa začiatkom druhej svetovej vojny odsťahovala do Bratislavy a po oslobodení do Maďarska, odtiaľ do Švédska.

Majláthovci boli pánmi Gbelianskeho panstva až do roku 1945, keď ich majetky prešli do vlastníctva štátu.

Gbelianske panstvo sa zameriavalo najmä na chov dobytky a ťažbu dreva z rozľahlých malofatranských lesov. Značné príjmy malo aj z čapovania liehových nápojov, z prenájmu siedmich mlynov a piatich jatiek a z vyberania mýtnych poplatkov v Terchovej a Strečne. Panské majere boli v Gbeľanoch, vo Vrátnej doline a Lutišiach. V Gbeľanoch, ktoré bolo sídlom panstva, okrem rozsiahlych hospodárskych budov vlastnilo i pálenicu (liehovar). Nová budova pálenice bola postavená v roku 1886 a renovovaná v roku 1921.

Hladomor, vyst'ahovalectvo, vojny

Hladomory, ktoré prepukli v 19. storočí ako následok klimatických zmien či silných povodní v rokoch 1816-1818 a 1846-1847 zapríčinili aj v Gbeľanoch vysokú úmrtnosť, vyžiadali si obeť v počte približne 12-13 % obyvateľstva. Obyvateľstvo obce trápili koncom feudalizmu viaceré choroby ako kiahne či cholera. Nespokojnosť bezzemkov a roľníkov viedla v roku 1848 k zrušeniu poddanstva aj v Gbelianskom panstve, ľudia sa začali združovať do rôznych radov či spoločností a v obci vznikla na udržiavanie poriadku obecná rada.

Ešte pred vojnou zasiahla obec Gbeľany vyst'ahovalecká vlna do USA, kde sa po skončení Občianskej vojny prudko rozvíjal priemysel a s ním aj potreba veľkého prílevu pracovných síl. Doposiaľ sa podarilo zistiť mená 76 vyst'ahovalcov z Gbelian do USA. Rovnako obyvateľov obce ovplyvnili aj udalosti ako prvá svetová vojna, svetová hospodárska kríza v roku 1929 či neskôr druhá svetová vojna, ktorej sa priamo zúčastnili viacerí občania Gbelian. Na miestnom cintoríne sa dodnes nachádza pomník padlých v druhej svetovej vojne.

Významným míľnikom v histórii obce bolo aj uzavretie zmluvy so Spojenými elektrárňami severozápadného Slovenska v Žiline o elektrifikácii obce, ktoré sa uskutočnilo v roku 1926.

5.6 Pamiatky

Sídlom Gbelianskeho panstva bol honosný barokový kaštieľ z polovice 18. storočia, ktorý stojí uprostred parku, ktorý je obohatený kamenným múrom. Bol sídlom grófskej rodiny, istú dobu tu sídlila škola, neskôr ochranári.

Budova barokového kaštieľa pred rekonštrukciou

V súčasnosti je kaštieľ v Gbelianoch v súkromnom vlastníctve. Budova prešla veľkou rekonštrukciou, výsledkom ktorej je príjemný hotel priamo na ceste do Malej Fatry. Rekonštrukcia bola dokončená v roku 2015 a odvtedy hotel slúži verejnosti. Jeho súčasťou je atraktívne wellness zázemie a reštauračné priestory určené pre zážitkovú gastronómiu. Areál kaštieľa i hotel samotný sú ako stvorené pre svadobné obrady a hostiny či firemné podujatia.

Hotel po rekonštrukcii

Pohľad na hotel zvrchu

V Sučianskej záhrade (parku) stojí jednoposchodová klasicistická kúria, kaštieľ grófa Sučániho. Postavili ho v prvej tretine 19. storočia. V súčasnej dobe je v súkromnom vlastníctve, kde prebieha postupná rekonštrukcia.

KKlasicistická kúria

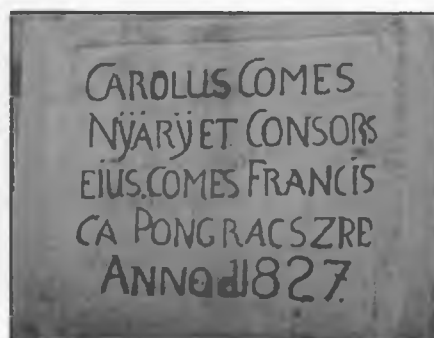

Socha sv. Jána Nepomuckého

Pri hlavnej bráne do základnej školy stojí socha sv. Jána Nepomuckého, postavená z jemného pieskovca v klasicistickom slohu s nápisom:

CAROLUS COMES NYARY ET COSORS EIUS
COMES FRANCISCA PONGRACZ
ANNO 1827

Slovenský preklad: Karol gróf Nyáry a jeho manželka grófká Františka Pongracz roku 1827

Nápis na soche

V strede malého obecného cintorína je postavená kaplnka v pseudogotickom slohu, ktorú dal koncom 19. storočia postaviť grófsky rod Nyáryovcov. Tomu slúžila ako rodinné mauzóleum a súčasne ako kaplnka. V roku 1871 kaplnku darovala obci grófka Vincencia Nyári. V suteréne kaplnky bolo v krypte nájdených deväť bronzových zdobených rakiev, v ktorých sú uložené telá príslušníkov rodu Nyáry. Spojením funkcie hrobky a kaplnky v jednej budove, ale aj architektonickým stvárnením sa kaplnka na cintoríne v Gbeľanoch stáva ojedinelou. V širšom okolí mesta Žiliny nenájdeme podobnú kaplnku. V roku 2015 bola prevedená rekonštrukcia kaplnky – oprava fasády, oplotenie, rekonštrukcia schodiska kaplnky.

Kaplnka pred rekonštrukciou

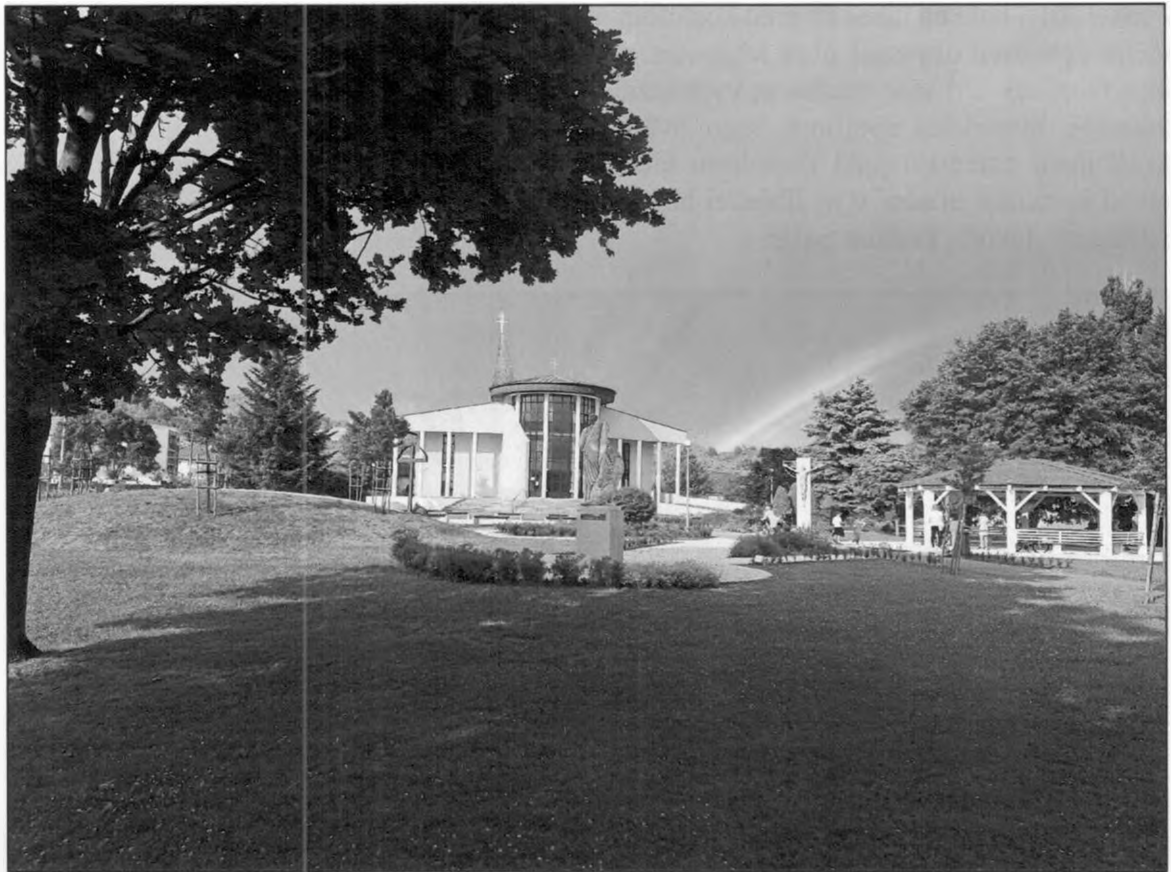
Zrekonštruovaná kaplnka na cintoríne

Farský kostol v Gbeľanoch

Základný kameň pre Kostol sv. Jozefa, robotníka v Gbeľanoch požehnal Svätý Otec Ján Pavol II. 22. 4. 1990 v Bratislave. Kostol si postavili veriaci a 9. septembra 1995 ho posvätil J. Em. Ján Chryzostom kardinál Korec. Prvá nedeľná omša sa slávila 18. decembra 1994. Gbeľany patrili pod Rímskokatolícku farnosť Varín spolu s obcami Krasňany, Nededza a Nezbudská Lúčka. Od 4. 7. 2010 sú samostatnou farnosťou Dekanátu Varín.

V **nedeľu** 4. 7. 2010 o 10 hod. celebroid sv. omšu v Kostole sv. Jozefa v Gbeľanoch žilinský biskup Mons. Tomáš Galis, pri ktorej vyhlásil zriadenie novej Farnosti Gbeľany a uviedol do úradu jej prvého farára vdp. Pavla Kalabusa.

Pod Rímskokatolícku cirkev Farnosť Gbeľany patria filiálky Nededza a Kotrčiná Lúčka. Farnosť Gbeľany má Farský kostol sv. Jozefa z roku 1995, vo filiálke Nededza je Kostol Sedembolestnej Panny Márie z roku 1993 a v Gbeľanoch je Kaplnka Nepoškvrneného počatia Panny Márie z roku 1750. Rímskokatolícka farnosť Gbeľany patrí pod Dekanát Varín.

Farský kostol s námestím

Farský úrad Gbeľany

V roku 2016 bola na námestí pred kostolom osadená socha sv. Mareka - patróna obce Gbeľany. Sochu vyhotovil obyvateľ obce Mgr. Art. Radovan Martinček. Sv. Marek je tiež súčasťou erbú obce Gbeľany. Pri jeho tvorbe sa vychádzalo z pečate, ktorej vznik sa datuje do roku 1720, čo dokazuje historickú spojitosť tejto svätej postavy s obcou Gbeľany. Nejde len o sochu skrášľujúcu námestie pred kostolom, ide o zhmotnenie jedného zo symbolov obce, ktorého pôvod je možné hľadať v jej ďalekej histórii. Socha stvárňuje sv. Mareka s jeho najznámejším atribútom – levom, kráľom púšte.

Socha sv. Mareka na námestí pred kostolom – autor Mgr. art. Radovan Martinček

5.7 Významné osobnosti obce

Alexander Trizuljak, akademický sochár, sa narodil 15. mája 1921 vo Varíne a zomrel 15. októbra 1990 v Bratislave. V rokoch 1945 - 1949 absolvoval štúdium na pražskej Akadémii Výtvarných Umení v ateliéri profesora Karla Pokorného. Po ukončení pražských štúdií nastúpil ako pedagóg na novovznikajúcu Vysokú Školu Výtvarných umení v Bratislave, kde pôsobil až do roku 1972, kedy musel opustiť pedagogický post i verejné pôsobenie po udalostiach roku 1968. Alexander Trizuljak bol popredným predstaviteľom slovenského sochárstva druhej polovice 20. storočia. Jeho verejne najznámejším dielom je socha víťazného vojaka na pylóne bratislavského Slavína. Popri práci na monumentálnom slavínskom zadani Trizuljak vo svojej tvorbe rozvíjal modernistickú líniu. Trizuljakov priekopnícky experiment s novými materiálmi a technológiami vyvrcholil v 60-tych rokoch do série konštruktivistických plastík, ktoré aj dnes predstavujú progres v modernom slovenskom sochárstve 20. storočia. Práve výstavou Trizuljakovej tvorby odštartovala v roku 1961 legendárna Socha piešťanských parkov, ktorej sa stal Trizuljak spoluzakladateľom a dlhoročným predsedom organizačného výboru. Popri

bohatej umeleckej tvorbe pôsobil ako organizátor spoločenského života výtvarných umelcov: zaslúžil sa o založenie galérií: Galéria hl. mesta SR Bratislavy, galérie v Trenčíne, Nitre, Komárne a v Humennom. Taktiež stál pri zrode slovenských stredných umeleckých škôl. Z jeho iniciatívy vznikol Slovenský Fond Výtvarných Umení ako i dnes už neexistujúce dielne umeleckých remesiel v Bratislave.

V roku 2022 schválilo Obecné zastupiteľstvo v Gbeľanoch kúpu umeleckého diela - busty – sochárskeho portrétu Alexandra Trizuljaka. Autorom diela je dcéra pána Trizuljaka, pani Mária Majerníková, ktorá rovnako ako ďalší jej súrodenci zdedila cit pre umenie. Busta bola osadená na fasáde budovy Základnej školy v Gbeľanoch.

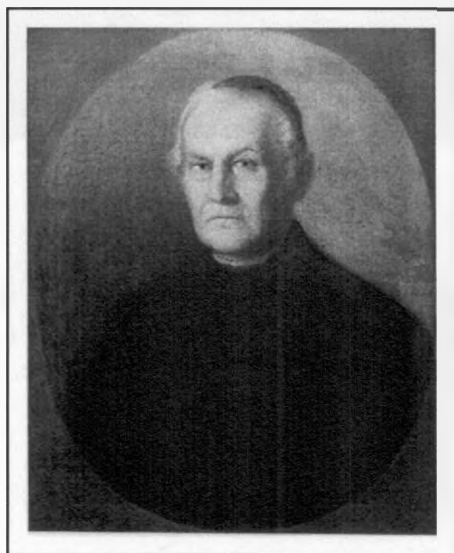

Busta Alex. Trizuljaka

Socha v areáli ZŠ - TULIPAN od Alex. Trizuljaka

Jozef Šimuník, nar. 16.2.1810 v Gbeľanoch, zomrel 15.9.1887, bol farárom a správcom farnosti v Tepličke nad Váhom. Bol horlivým zástancom chudoby, pridal sa ku hnutiu slovenských dobrovoľníkov na čele s Ľudovítom Štúrom. Pochovaný je v rodnej obci – Gbeľany.

Portrét – Jozef Šimuník

6. Plnenie úloh obce (prenesené kompetencie, originálne kompetencie)

6.1. Výchova a vzdelávanie

V súčasnosti výchovu a vzdelávanie detí v obci poskytuje:

- **Materská škola Gbeľany**, ktorú navštevovalo 66 detí (k 15.9.2024) v štyroch triedach. Vyučovanie zabezpečovalo 8 učiteliek a riaditeľka. Je to materská škola bez právnej subjektivity, ktorej zriaďovateľom je Obec Gbeľany. Jej hlavnou činnosťou je predškolská výchova. Poskytuje celodennú starostlivosť deťom vo veku tri až šesť rokov. Výhodná poloha zariadenia v prírodnom prostredí umožňuje vytvárať a realizovať vzdelávací program podporujúci zdravý vývin detí. Od 1.1. 2015 je prevádzka MŠ v novo zrekonštruovanej a nadstavenej budove. Pribudli nové priestory, v podkroví telocvičňa a stabilná spálňa so sociálnym zariadením.

Budova MŠ po rekonštrukcii

V roku 2021 bola počas letných prázdnin za účelom riešenia absentujúcich kapacít materskej školy odvíjajúcej sa od prudkého nárastu počtu detí v obci zriadená štvrtá trieda materskej školy, ktorá sa nachádza v priestoroch budovy školskej jedálne.

Trieda predškolákov v budove školskej jedálne

- **Základné vzdelanie detí získavajú v ZŠ Gbeľany**

Charakteristika školy:

Základná škola Gbeľany je plne plno-organizovaná škola, ktorá poskytuje vzdelávanie a výchovu žiakom v 1. – 9. postupnom ročníku. Kapacitne patrí škola k stredne veľkým prímestským školám nielen počtom žiakov, ale tiež svojou zastavanou plochou a celkovými vnútornými priestormi. Škola je umiestnená v peknom prírodnom prostredí Národného parku Malá Fatra a blízko historických pamiatok.

Charakteristika žiakov:

Základnú školu v roku 2024 navštevovali žiaci z obcí Kotrčiná Lúčka, Nededza, Gbeľany, Mojš, Krasňany, Varín, Žilina v počte 414 (k 15.9.2024). Žiaci, u ktorých sú diagnostikované vývojové poruchy učenia navštevujú bežné triedy a vyučujúci k nim pristupujú individuálne na základe spolupráce a odporúčaní CPPPaP v Žiline a školského špeciálneho pedagóga.

Charakteristika pedagogického zboru:

Priemerný počet učiteľov vzhľadom na veľkosť školy je 30 - 35. Všetci pedagogickí a výchovní pracovníci spĺňajú pedagogickú a odbornú spôsobilosť.

Pre mimoškolské aktivity je zriadený:

- **Školský klub detí a jeho hlavné zameranie:**

Školský klub detí poskytuje výchovu a vzdelávanie mimo vyučovania pre deti 1. - 4. ročníka Základnej školy v 5 oddeleniach. Činnosť školského klubu začína po 4. vyučovacej hodine o 11:25 hod., pre deti je tiež k dispozícii ranný školský klub. Činnosť ŠKD je usmerňovaná v zmysle §114 Z. z. 245/2008 Zákona o výchove a vzdelávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov a Vyhlášky č. 22/2022 Ministerstva školstva o školských výchovno-vzdelávacích zariadeniach. Školský klub detí počas celého roka využíva priestory ZŠ, materiálne vybavenie školy, školský dvor, telocvičňu a ihriská v tesnej blízkosti základnej školy. Poslaním školského klubu detí je umožniť deťom rozvíjať ich osobnostný potenciál, záujmy a vzdelávacie potreby v podporujúcom prostredí uplatňujúcom požiadavky na výchovu mimo vyučovania a výchovu vo voľnom čase, prostredníctvom princípov neformálneho vzdelávania.

Obec Gbeľany v záujme skvalitňovania podmienok pre výučbu a modernizovanie školských priestorov podľa aktuálnych potrieb realizuje aj investičné akcie. V roku 2024 bola vybudovaná spojovacia chodba medzi budovou telocvične a základnej školy, čo má význam hlavne v zimných mesiacoch pri presunoch medzi budovami a zároveň tak bol vyriešený problém s absentujúcimi priestormi pre prezúvanie a odkladanie obuvi. V roku 2024 tiež obec začala s rekonštrukciou elektrickej prípojky k budove školskej jedálne.

Spojovacia chodba do telocvične

Na základe analýzy doterajšieho vývoja možno očakávať, že rozvoj vzdelávania sa bude orientovať na základné vzdelávanie a predškolskú výchovu, modernizáciu vyučovacích priestorov, zabezpečenie aktivít pre deti a mládež v školskom klube.

Budova Základnej školy v Gbeľanoch a školskej jedálne

6.2. Zdravotníctvo

Základná zdravotná starostlivosť pre občanov obce je zabezpečená v okolitých obciach Varín, Teplička n/Váhom a v meste Žilina.

Na základe analýzy doterajšieho vývoja možno očakávať, že rozvoj zdravotnej starostlivosti sa bude orientovať na: bude pokračovať v doterajšom trende.

6.3. Sociálne zabezpečenie

Sociálne služby obec zabezpečuje cez opatrovateľskú službu, ktorú zastrešuje Spoločný sociálny úrad. V obci Varín je zriadené Zariadenie opatrovateľskej služby s celodennou opaterou, do ktorého boli do roku 2022 v prípade potreby umiestňovaní aj občania z Gbeľian. Narastajúca potreba umiestnenia občanov obce v zariadeniach pre seniorov viedla k myšlienke vybudovať vlastné zariadenie. V roku 2018 začali prípravné práce pre výstavbu domu sociálnych služieb a v roku 2020 sa začalo so samotnou výstavbou, pričom stavebné práce na základe výsledku verejného obstarávania zrealizovala firma P.S. in, a.s. Žilina. Zariadenie bolo postavené ako dvojpodlažný objekt s ustupujúcim tretím podlažím, bez podpivničenja. Nachádzajú sa v ňom jedno a dvojposteľové kompletne zariadené izby s balkónom aj bez balkóna s vlastným sociálnym zariadením. V priebehu leta 2022 bol kompletne zariadený aj interiér budovy. K budove patrí aj záhrada s lavičkami a altánkom. Zariadenie dostalo oficiálny názov: Zariadenie pre seniorov a denný stacionár sv. Barborky. Výstavba diela bola financovaná z prostriedkov, ktoré obec získala z poplatku za rozvoj a z prostriedkov rezervného fondu obce. Zariadenie začalo svoju činnosť 1.2.2023 a ponúka nasledovné služby:

- celoročnú pobytovú sociálnu službu na neurčitý čas s kapacitou 28 klientov (od 15.7.2023 s kapacitou 32 klientov, čo umožnilo zníženie počtu miest v málo využívanom dennom stacionári)

b) ambulantnú sociálnu službu na určitý čas počas pracovných dní v dennom stacionári.

V zariadení pracujú riaditeľka, asistentka sociálnej práce, zdravotné asistentky, inštruktorka sociálnej rehabilitácie, opatrovateľky a upratovačky. Činnosť zariadenia je financovaná z viacerých zdrojov: z rozpočtu verejného poskytovateľa sociálnych služieb (rozpočet obce), z úhrad za sociálne služby od klientov, zo štátneho rozpočtu (finančný príspevok na poskytovanie sociálnej služby), príp. z prostriedkov prijatých na základe darovacej zmluvy.

V roku 2023 sa obec zapojila do výzvy zameranej na výstavbu zariadení na využitie slnečnej energie na výrobu elektriny pre verejný sektor s názvom projektu: DSS sv. Barborky, Gbeľany – fotovoltický lokálny zdroj elektriny. Projekt bol úspešný a v roku 2024 boli obci refundované finančné prostriedky na fotovoltickú sústavu, ktorá bola v roku 2023 nainštalovaná na streche budovy ZPS sv. Barborky. Využívanie fotovoltickej sústavy by malo prispieť k zníženiu energetických nákladov budovy.

Fotovoltické články na budove ZPS sv. Barborky

Na základe analýzy doterajšieho vývoja možno očakávať, že rozvoj sociálnych služieb sa bude orientovať na : opatrovateľskú službu vo vlastnom zariadení sociálnych služieb.

Budova Zariadenia pre seniorov a denný stacionár sv. Barborky

EXTERIÉR A INTERIÉR ZPS SV. BARBORKY:

Záhrada s altánkom

Jedáleň

Kaplnka

Spoločenská miestnosť

6.4. Kultúra

Spoločenský a kultúrny život v obci zabezpečuje :

- Obecná knižnica
- Športový klub Gbeľany
- Dobrovoľný hasičský zbor
- Jednota dôchodcov Slovenska
- Miestny spolok Slovenského červeného kríža
- eRko Gbeľany
- OZ Bylinky z Gbelian

V roku 2011 bola dokončená prestavba Kultúrneho domu, čím sa zvýšila možnosť väčšieho kultúrneho vyžitia občanov obce. Kultúrny dom je vybavený kuchyňou a sálou, ktoré sa využívajú pri obecných a aj súkromných akciách občanov. Nachádzajú sa tu tiež miestnosti, ktoré slúžia ako „klubovne“ pre miestne organizácie a spolky. V roku 2023 bolo z dôvodu opotrebenia a lepšieho priestorového využitia uskutočnená výmena gastro vybavenia kuchyne.

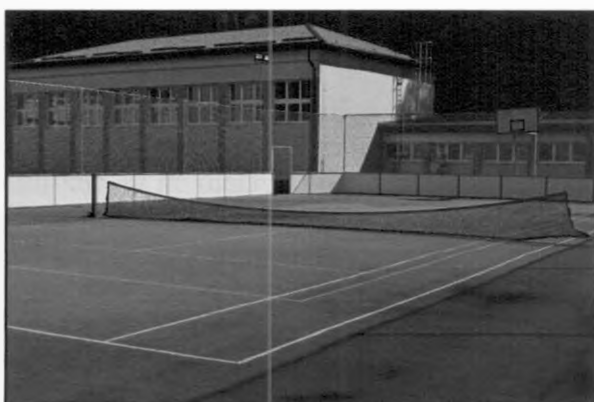
Budova kultúrneho domu po rekonštrukcii

Ako oddychová zóna v obci slúži námestie pred kostolom a rovnako priestranstvo s chodníkmi a lavičkami za kostolom. Na jeseň roku 2021 došlo k rekonštrukcii časti námestia pred kostolom, v rámci ktorej sa nahradil nevyužívaný „amfiteáter“ dielom s názvom Chodník historickej pamäte.

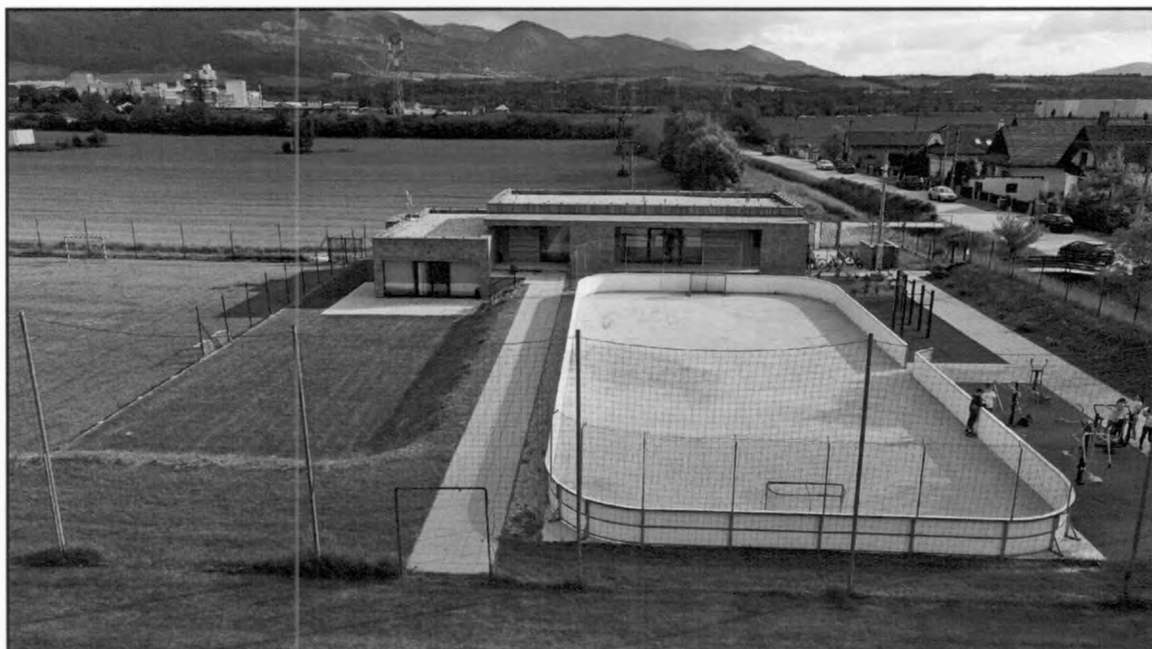

Chodník historickej pamäte

Na športové vyžitie v obci slúžia fitness, ktoré sa nachádza v budove Kultúrneho domu, multifunkčné ihrisko nachádzajúce sa v areáli ZŠ, ktoré bolo v roku 2022 kompletne zrekonštruované a tiež rozsiahly areál športového klubu so šatňami a spoločenskou miestnosťou. V roku 2017 bola zrealizovaná celková rekonštrukcia budovy športového klubu a bol vybudovaný nový športový areál, v ktorom sa nachádza veľké ihrisko, pomocné futbalové ihrisko, mantinelové hokejbalové ihrisko, fittpark - wourkoutové ihrisko.

Multifunkčné ihrisko po rekonštrukcii

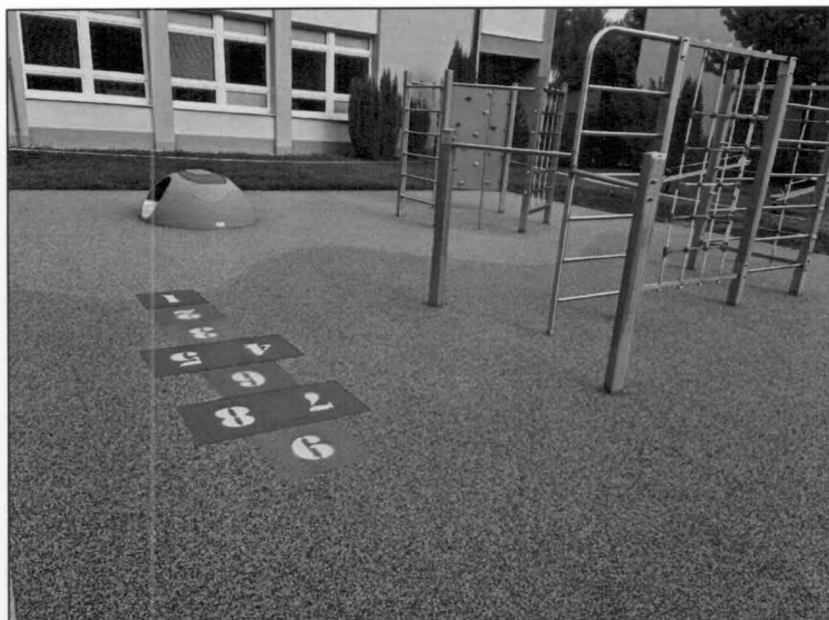
Budova šatní a spol. miestnosti, hokejbalové ihrisko v areáli športového klubu v Gbeľanoch

V roku 2021 bolo v dolnej časti obce vybudované nové detské ihrisko, v roku 2022 bola uskutočnená výmena povrchu – trávnu nahradila gumová dlažba.

Detské ihrisko v dolnej časti obce

V roku 2022 pribudlo v obci ďalšie detské ihrisko, ktoré je situované v areáli Základnej školy v Gbeľanoch. V roku 2023 boli v rámci úspešného vyhodnotenia projektu obci refundované finančné prostriedky na jeho výstavbu.

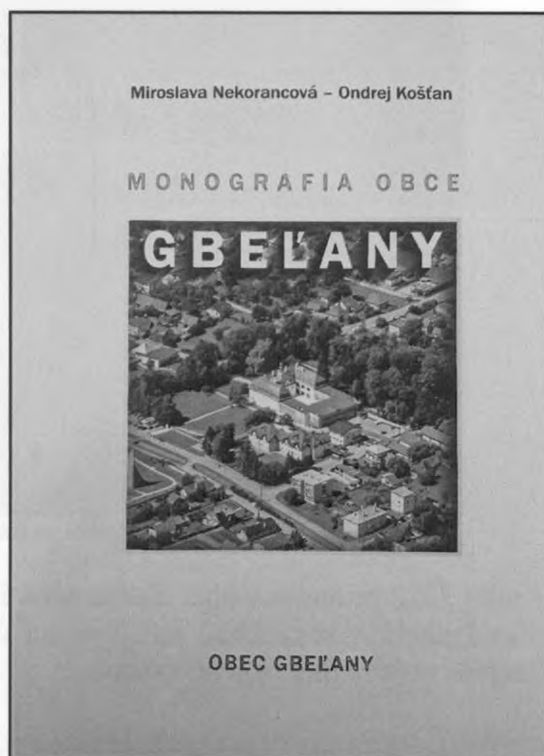
Detské ihrisko v areáli ZŠ

V roku 2018 bola vydaná Monografia obce Gbeľany. Kniha o obci obsahuje množstvo informácií z rôznych oblastí ako: symboly obce, prírodné pomery, dejiny a súčasnosť, urbanizmus, architektúra, šľachtické rodiny, spoločenský a kultúrny život, etnológia, školstvo, cirkev, významné osobnosti.

V roku 2019 bola slávnostne otvorená historická miestnosť obce Gbeľany. Sú v nej vystavené rôzne dobové predmety a prvky spájajúce sa s históriou obce, okrem iného aj tradičný miestny mužský a ženský kroj. Mnohé s vystavených prvkov obci darovali alebo zapožičali jej obyvatelia.

Historická miestnosť obce v Kultúrnom dome

Monografia Obce Gbeľany

Obec Gbeľany každoročne organizuje množstvo kultúrno-spoločenských či športových akcií pri rôznych príležitostiach ako sú deň matiek, úcta k starším občanom, deň detí, tvorivé dielne počas veľkonočných sviatkov, obecné hody v letných mesiacoch, v zime stretnutie s mikulášom a mnoho iných. Členovia miestneho DHZ takmer každý rok realizujú fašiangový sprievod masiek, členovia ostatných spolkov v obci sa spoločne stretávajú pri rôznych zaujímavých aktivitách.

Na základe analýzy doterajšieho vývoja možno očakávať, že kultúrny a spoločenský život sa bude orientovať na : pokračovať v doterajšom trende.

6.5. Doprava

Z dopravného hľadiska leží obec Gbeľany mimo nadregionálne významných trás. V blízkosti katastra sa však nachádzajú dva významné multimodálne koridory. Katastrom obce prechádza štátna cesta 2. triedy č. 583 v dĺžke 1,2 km, regionálneho významu. Táto spája Žilinu – Terchovú – Párnicu. Obec je napojená na sieť prímestskej autobusovej dopravy s pravidelnými dopravnými linkami.

Hoci katastrálnym územím obce prechádza elektrifikovaná železničná trať, v obci ani jej katastrálnom území sa nenachádza železničná stanica. Najbližšia železničná stanica je vo Varíne. Železničná stanica regionálneho významu je v Žiline – cca. 10 km od obce.

Cez katastrálne územie obce prechádza „Cyklomagistrála Terchová – VD Žilina cez Varín + napojenie úseku pri Varíne – (Koňhora) do Tepličky nad Váhom“.

Miestne komunikácie a chodníky v obci sa udržiavajú v spôsobilom stave v letnom aj v zimnom období. Obec v posledných rokoch opravila viaceré chodníky pre peších a v roku 2023 bola zrealizovaná rekonštrukcia miestnej komunikácie Koňhorská popri cintoríne. V roku 2024 bola zrekonštruovaná miestna komunikácia na ulici Senderov a chodník popri kúrii na Hlavnej ceste.

6.6. Územné plánovanie

Doteraz platný územný plán sídelného útvaru Gbeľany z roku 1993 (schválený uzn. OZ Gbeľany č. 21/1994 zo dňa 01.07.1994) sa nezachoval v plnom rozsahu a jeho zachované časti nepokrývajú územie celého katastrálneho územia obce Gbeľany a jeho osem zmien a doplnkov sú v súčasnosti dostupnými, neúplne zachovanými územnoplánovacími dokumentmi pre riadenie urbanistického rozvoja v podmienkach obce Gbeľany. Z tohto dôvodu obec pristúpila k obstarávaniu nového územného plánu, ktorý má byť základným územnoplánovacím nástrojom pre sústavné, komplexné a dlhodobé riešenie priestorového usporiadania a funkčného využívania celého územia obce Gbeľany.

Návrh ÚPN - O Gbeľany obstarala Obec Gbeľany v súlade so zák.č. 369/90 Zb. o Obecnom zriadení v zn.nesk.predp. ako so zák.č. 200/2022 Z. z. v pl.zn. t.j. zák.č. 50/76 Zb. v pl.zn. a vyhláškou č. 55/2001 Z. z. v pl.zn. predovšetkým na základe vlastného podnetu. V súlade so schváleným Zadaním pre vypracovanie návrhu ÚPN - O Gbeľany (schválené uznesením OZ Gbeľany č. 1/2017 zo dňa 23.02.2017) hlavným strategickým cieľom obce Gbeľany je vytvárať podmienky na území obce pre zabezpečenie trvalo udržateľného rozvoja obce, čo znamená že obec Gbeľany má ambíciu byť sídlom, v ktorom sú permanentne zaisťované predpoklady pre sústavnú optimalizáciu životných podmienok trvalo i prechodne bývajúceho obyvateľstva ako i jeho návštevníkov s prihliadnutím na rešpektované prírodné a kultúrohistorické danosti prostredia obce. Strategický cieľ obce ako i návrh ÚPN - O Gbeľany plne rešpektuje záväzné časti nadradenej územnoplánovacej dokumentácie, ktorou je ÚPN VÚC Žilinského kraja v zn.

ZaD č.1 - č. 5. Primárnymi funkciami v území obce zostane funkcia bývania prevažne v rodinných domoch s prislúchajúcou občianskou a technickou vybavenosťou, funkcia lesa a voľnej prevažne poľnohospodársky využívanej krajiny a funkcia priemyselnej výroby a nadradenej dopravnej infraštruktúry.

Proces obstarávania územného plánu naďalej pokračoval aj v roku 2024 s vyhlídkou jeho ukončenia v roku 2025.

6.7. Hospodárstvo

Najvýznamnejší poskytovatelia služieb a tovarov v obci :

- hotelierske služby
- pošta Gbeľany
- predajňa potravín
- pohostinné zariadenie - hostinec
- kaderníctvo, kozmetika, pedikúra
- včelárstvo
- doručovací box zásielkovej spoločnosti
- veterinár
- v letných mesiacoch predaj zmrzliny

Najvýznamnejší priemysel v obci :

- stolárska výroba
- výroba automobilov a ich dielov v spoločnostiach Mobis, Hysco, Kia
- ľahká výroba a skladové priestory v priemyselnom CTPark Gbeľany, ktoré majú v prenájme rôzne spoločnosti.

HYS-CO

MOBIS

KIA MOTORS

Priemyselný CTPark

Najvýznamnejšia poľnohospodárska výroba v obci :

- práca samostatne hospodáriacich roľníkov
- tri lesné pozemkové spoločnosti: URBARIÁT – Lesné a pozemkové spoločenstvo Gbeľany, Lesné a pasienkové pozemkové spoločenstvo Dielec-Koňhora Gbeľany, Čunkovce – Lesné a poz. spoločenstvo Gbeľany

V roku 2023 obec s podporou Nadácie Kia Slovakia vybudovala v miestnej časti Bukovina kompostáreň za účelom zhodnocovania biologicky rozložiteľných odpadov z verejných priestranstiev a záhrad občanov obce. Kompostáreň sa začala intenzívne využívať v roku 2024, keď bola zakúpená potrebná komunálna technika – traktor s príslušenstvom: štiepkovač drevnej hmoty a prekopávač kompostu.

Kompostáreň

Traktor a štiepkovač

Na základe analýzy doterajšieho vývoja možno očakávať, že hospodársky život v obci sa bude orientovať na : vytvoriť vhodné podmienky pre rozvoj služieb a obchodu v obci, ktoré by priniesli pomoc občanom, ktorí nemajú možnosť dochádzať za týmito službami do okolitých miest či obcí.

7. Informácia o vývoji obce z pohľadu rozpočtovníctva

Základným nástrojom finančného hospodárenia obce bol rozpočet obce na rok 2024. Obec zostavila rozpočet podľa ustanovenia § 10 ods. 7 zákona č. 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Rozpočet obce na rok 2024 bol zostavený ako vyrovnaný. Bežný rozpočet bol zostavený ako prebytkový a kapitálový rozpočet ako schodkový.

Hospodárenie obce sa riadilo podľa schváleného rozpočtu na rok 2024.

Rozpočet obce bol schválený obecným zastupiteľstvom dňa 14.12.2023 uznesením č. 78/2023.

Rozpočet bol zmenený desaťkrát:

- **prvá zmena** vykonaná rozpočtovým opatrením č. 1/2024 zamestnancom obce ku dňu 31.03.2024 - presuny v rámci ek. kategórií, zaradenie štátnych prostriedkov, zapojenie nevyčerpaných prostriedkov z predchádzajúceho roka do príjmu
- **druhá zmena** schválená ku dňu 30.04.2024 (uznesenie č. 11/2024 z 30.04.2024) a vykonaná rozpočtovým opatrením č. 2/2024 - úprava rozpočtu, použitie poplatku za rozvoj, refundovaných prostriedkov z projektu
- **tretia zmena** schválená ku dňu 30.06.2024 (uznesenie č. 26/2024 z 25.6.2024) a vykonaná rozpočtovým opatrením č. 3/2024 - úprava rozpočtu
- **štvrtá zmena** vykonaná rozpočtovým opatrením č. 4/2024 zamestnancom obce ku dňu 30.9.2024 - zaradenie a použitie štátnych prostriedkov, presuny medzi ek. kategóriami
- **piata zmena** vykonaná rozpočtovým opatrením č. 5/2024 zamestnancom obce ku dňu 1.10.2024 - presuny medzi ek. kategóriami
- **šiesta zmena** vykonaná rozpočtovým opatrením č. 6/2024 zamestnancom obce ku dňu 31.10.2024 - zaradenie a použitie štátnych prostriedkov v bežných príjmoch a výdavkoch a v kapitálových príjmoch zaradenie refundovaných prostriedkov z projektu rekonštrukcie multifunkčného ihriska
- **siedma zmena** vykonaná rozpočtovým opatrením č. 7/2024 zamestnancom obce ku dňu 1.11.2024 - presuny medzi ekonomickými kategóriami
- **ôsma zmena** vykonaná rozpočtovým opatrením č. 8/2024 zamestnancom obce ku dňu 30.11.2024 - zaradenie a použitie štátnych prostriedkov, v kapitálových príjmoch zaradenie príjmu z predaja pozemkov
- **deviata zmena** schválená ku dňu 5.12.2024 (uznesenie č. 59/2024 z 5.12.2024) a vykonaná rozpočtovým opatrením č. 9/2024 - úprava rozpočtu, použitie rezervného fondu na bežné výdavky (mimoriadny členský príspevok OOCR), v kapitálových výdavkoch použitie refundovaných finančných prostriedkov
- **desiata zmena** vykonaná rozpočtovým opatrením č. 10/2024 zamestnancom obce ku dňu 31.12.2024 - zaradenie a použitie štátnych prostriedkov v bežných príjmoch a výdavkoch.

7.1 Plnenie príjmov a čerpanie výdavkov za rok 2024 v EUR

	Schválený rozpočet	Schválený rozpočet po poslednej zmene	Skutočné plnenie príjmov/ čerpanie výdavkov k 31.12.2024	% plnenia príjmov/ % čerpania výdavkov
Príjmy celkom	3 371 199,00	5 138 042,74	5 073 497,44	98,74
z toho :				
Bežné príjmy	3 308 199,00	4 380 649,94	4 360 604,64	99,54
Kapitálové príjmy	0,00	320 517,54	320 517,54	100,00
Finančné príjmy	0,00	312 978,51	268 478,51	85,78
Príjmy RO s právnou subjektivitou	63 000,00	123 896,75	123 896,75	100,00
Výdavky celkom	3 371 199,00	4 495 243,31	4 091 273,26	91,01
z toho :				
Bežné výdavky	1 750 989,00	1 947 079,33	1 790 534,12	91,96
Kapitálové výdavky	325 249,00	764 467,44	517 042,60	67,63
Finančné výdavky	0,00	0,00	0,00	0,00
Výdavky RO s právnou subjektivitou	1 294 961,00	1 783 696,54	1 783 696,54	100,00
Rozpočet obce	0,00	642 799,43	982 224,18	x

V roku 2024 plnenie príjmov vo významnej miere ovplyvnili príjmy:

- v bežnom rozpočte:

- podielové dane, ktoré predstavovali zvýšenie oproti roku 2023 o 2,59 % vo výške 22 581,41 EUR
- daň z nehnuteľností, ktorá predstavovala zvýšenie oproti roku 2023 o 42,73 %
- príjem z poplatku za rozvoj v sume 502 318,60 €
- komunálny odpad a drobný stavebný odpad, ktorý predstavoval zvýšenie oproti roku 2023 o 164,02 %
- príjmy z podnikania a z vlastníctva majetku, ktoré predstavovali zníženie oproti roku 2023 o 0,93%
- administratívne poplatky a iné poplatky a platby, ktoré predstavovali zvýšenie oproti roku 2023 o 26,75% (celkovo obec + ZŠ)
- prijaté bežné granty a transfery, ktoré predstavovali zvýšenie oproti roku 2023 o 25,66 % (celkovo obec + ZŠ)

- v kapitálovom rozpočte:

- príjem obce z predaja pozemkov v sume 246 849,90 €
- prijatý kapitálový transfer – nenávratný finančný príspevok poskytnutý z Ministerstva životného prostredia v sume 44 911,44 € – refundácia finančných prostriedkov na fotovoltický lokálny zdroj v budove v ZPS sv. Barborky
- prijatý kapitálový transfer poskytnutý Pôdohospodárskou platobnou agentúrou v sume 28 756,20 € - refundácia finančných prostriedkov z projektu rekonštrukcie multifunkčného ihriska

- vo finančných operáciách:

- prostriedky rezervného fondu v sume 180 000,00 EUR
- nevyčerpané prostriedky zo štátneho rozpočtu z r. 2023 vo výške 78 626,41 EUR (normatívne a nenormatívne finančné prostriedky pre ZŠ, finančné prostriedky pre ZPS sv. Barborky, projekt MŠ: Čítame pre radosť, dotácia na stravu pre ZŠ a predškôľakov MŠ)

V roku 2024 čerpanie výdavkov vo významnej miere ovplyvnili výdavky :

- v bežnom rozpočte:

- mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania vo výške 692 011,14 EUR (obec) a 949 391,61 EUR (ZŠ)
- poisťné a príspevok do poisťovní vo výške 270 251,62 EUR (obec) a 349 310,75 EUR (ZŠ)
- výdavky na tovary a služby vo výške 584 450,99 EUR (obec) a 405 206,25 EUR (ZŠ)
- poskytnuté bežné transfery vo výške 243 820,37 EUR (obec) a 79 787,93 EUR (ZŠ)

- v kapitálovom rozpočte realizované investičné akcie:

- nákup komunálnej techniky pre kompostáreň – traktor + príslušenstvo: štiepkovač drevnej hmoty, prekopávač kompostu spolu v sume 133 111,20 EUR
- rekonštrukcia verejného osvetlenia na ulici Hlavná a Senderov v sume 142 565,10 EUR

- vybudovanie spojovacej chodby medzi budovou ZŠ a telocvičňou v sume 104 808,60 EUR
- technické zhodnotenie miestnych komunikácií Senderov a Koňhorská v sume 70 171,27 EUR
- nákup traktorovej kosačky v sume 17 784 EUR
- rekonštrukcia chodníka na hlavnej ceste popri kúrii 11 940,30 EUR
- rekonštrukcia kúrenia v budove OU v sume 6 376 EUR
- pokračovanie v rozšírení vodovodu na ulici Kaštieľna v sume 8 431,68 EUR
- pokračovanie vo vybudovaní pomocného ihriska v areáli športového klubu v sume 6 987,45 EUR
- kúpa a osadenie požiarnej nádrže pre potreby ZpS sv. Barborky v sume 5 047 EUR,
- rekonštrukcia elektrickej prípojky k budove školskej jedálne 5 040 EUR.

7.2 Prebytok rozpočtového hospodárenia za rok 2024

Hospodárenie obce	Skutočnosť k 31.12.2024 v EUR
Bežné príjmy spolu	4 484 501,39
z toho : bežné príjmy obce	4 360 604,64
bežné príjmy RO	123 896,75
Bežné výdavky spolu	3 574 230,66
z toho : bežné výdavky obce	1 790 534,12
bežné výdavky RO	1 783 696,54
Bežný rozpočet	910 270,73
Kapitálové príjmy spolu	320 517,54
z toho : kapitálové príjmy obce	320 517,54
kapitálové príjmy RO	0,00
Kapitálové výdavky spolu	517 042,60
z toho : kapitálové výdavky obce	517 042,60
kapitálové výdavky RO	0,00
Kapitálový rozpočet	-196 525,06
Prebytok bežného a kapitálového rozpočtu	713 745,67
Úprava prebytku HČ	437 957,03
Upravený prebytok bežného a kapitálového rozpočtu	275 788,64
Prijmové finančné operácie	268 478,51
Výdavkové finančné operácie	0,00
Rozdiel finančných operácií	268 478,51
PRÍJMY SPOLU	5 073 497,44
VÝDAVKY SPOLU	4 091 273,26
Rozpočtové hospodárenie obce	982 224,18
Vylúčenie z prebytku HČ	437 957,03
Upravené rozpočtové hospodárenie obce	544 267,15

Prebytok rozpočtu v sume 713 745,67 EUR zistený podľa ustanovenia § 10 ods. 3 písm. a) a b) zákona č. 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, **upravený o nevyčerpané prostriedky zo ŠR a podľa osobitných predpisov v sume 437 957,03 EUR** navrhujeme použiť na:

- **tvorbu rezervného fondu 275 788,64 EUR**

V zmysle ustanovenia § 16 odsek 6 zákona č. 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov sa na účely tvorby peňažných fondov pri usporiadaní prebytku rozpočtu obce podľa § 10 ods. 3 písm. a) a b) citovaného zákona, **z tohto prebytku vylučujú :**

- a) nevyčerpané prostriedky zo ŠR účelovo určené na **bežné výdavky** poskytnuté v prechádzajúcom rozpočtovom roku v sume 31 505,70 € a to na:
 - prenesený výkon v oblasti školstva v sume **26 257,98 EUR** (z toho nevyčerpané normatívne prostriedky zo ŠR pre ZŠ na rok 2024 v sume 19 720 EUR, preddavok normatívnych finančných prostriedkov na prevádzku ZŠ zo ŠR účelovo určené na bežné prevádzkové náklady ZŠ na obdobie 1/2025 vo výške 5 215 EUR a nevyčerpané nenormatívne finančné prostriedky na dopravné z r. 2024 vo výške 1 322,98 EUR)
 - zabezpečenie stravovania v sume **2 108,40 EUR**,
 - transfer obci na mzdy a odvody ZPS sv. Barborky – denný stacionár v sume **3 139,32 EUR**.
- b) nevyčerpané prostriedky **školského stravovania na réžiu** podľa ustanovenia §140-141 zákona č. 245/2008 Z.z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v sume **7 758,26 EUR** (na účte ZŠ a ŠJ)
- c) nevyčerpané prostriedky z ostatných subjektov VS účelovo určené na bežné výdavky poskytnuté v predchádzajúcom rozpočtovom roku v sume **1 183,07 EUR** (Nadácia Spoločne pre región 2%)
- d) nevyčerpané prostriedky z miestneho poplatku za rozvoj podľa zákona č.447/2015 Z. z. o miestnom poplatku za rozvoj a o zmene a doplnení niektorých zákonov v sume **397 510 EUR**,

Celkom finančné prostriedky, ktoré sa z prebytku hospodárenia vylučujú, predstavujú sumu **437 957,03 EUR**.

Zostatok finančných operácií v sume 268 478,51 EUR podľa § 15 ods. 1 písm. c) zákona č. 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov navrhujeme použiť na :

- **tvorbu rezervného fondu 268 478,51 EUR**

Na základe uvedených skutočností navrhujeme tvorbu rezervného fondu za rok 2024 vo výške

544 267,15 EUR.

7.3 Rozpočet na roky 2025 - 2027 v EUR

	Skutočnosť k 31.12.2024	Rozpočet na rok 2025	Rozpočet na rok 2026	Rozpočet na rok 2027
Prijmy celkom	5 073 497,44	3 582 500,00	3 574 500,00	3 574 500,00
z toho :				
Bežné príjmy	4 360 604,64	3 492 500,00	3 484 500,00	3 484 500,00
Kapitálové príjmy	320 517,54	0,00	0,00	0,00
Finančné príjmy	268 478,51	0,00	0,00	0,00
Prijmy RO s právnou subjektivitou	123 896,75	90 000,00	90 000,00	90 000,00

	Skutočnosť k 31.12.2024	Rozpočet na rok 2025	Rozpočet na rok 2026	Rozpočet na rok 2027
Výdavky celkom	4 091 273,26	3 582 500,00	3 574 500,00	3 574 500,00
z toho :				
Bežné výdavky	1 790 534,12	1 927 234,00	1 844 824,00	1 844 824,00
Kapitálové výdavky	517 042,60	273 116,00	347 526,00	347 526,00
Finančné výdavky	0,00	0,00	0,00	0,00
Výdavky RO s právnou subjektivitou	1 783 696,54	1 382 150,00	1 382 150,00	1 382 150,00

8. Informácia o vývoji obce z pohľadu účtovníctva za materskú účtovnú jednotku a konsolidovaný celok

8.1 Majetok v EUR

a) za materskú účtovnú jednotku

Názov	Skutočnosť k 31.12.2023	Skutočnosť k 31.12.2024
Majetok spolu	8 111 740,18	9 091 566,42
Neobežný majetok spolu	6 882 933,23	7 133 704,29
z toho :		
Dlhodobý nehmotný majetok	36 277,90	39 790,34
Dlhodobý hmotný majetok	6 632 214,58	6 879 473,20
Dlhodobý finančný majetok	214 440,75	214 440,75
Obežný majetok spolu	1 225 133,26	1 952 313,50
z toho :		
Zásoby	815,83	934,20
Zúčtovanie medzi subjektami VS	445 195,43	426 572,12
Dlhodobé pohľadávky	0,00	0,00
Krátkodobé pohľadávky	7 941,64	11 276,20
Finančné účty	771 180,36	1 513 530,98
Poskytnuté návratné fin. výpomoci dlh.	0,00	0,00
Poskytnuté návratné fin. výpomoci krát.	0,00	0,00
Časové rozlíšenie	3 673,69	5 548,63

b) za konsolidovaný celok

Názov	Skutočnosť k 31.12.2023	Skutočnosť k 31.12.2024
Majetok spolu	8 232 051,45	9 238 642,73
Neobežný majetok spolu	7 319 773,26	7 551 780,64
z toho :		
Dlhodobý nehmotný majetok	36 277,90	39 790,34
Dlhodobý hmotný majetok	7 069 054,61	7 297 549,55
Dlhodobý finančný majetok	214 440,75	214 440,75
Obežný majetok spolu	907 521,01	1 680 229,97
z toho :		
Zásoby	1 172,44	1 226,13
Zúčtovanie medzi subjektami VS	0,00	0,0

Dlhodobé pohľadávky	0,00	0,00
Krátkodobé pohľadávky	7 949,12	11 486,20
Finančné účty	898 399,45	1 667 517,64
Poskytnuté návratné fin. výpomoci dlh.	0,00	0,00
Poskytnuté návratné fin. výpomoci krát.	0,00	0,00
Časové rozlíšenie	4 757,18	6 632,12

8.2 Zdroje krytia v EUR

a) za materskú účtovnú jednotku

Názov	Skutočnosť k 31.12.2023	Skutočnosť k 31.12.2024
Vlastné imanie a záväzky spolu	8 111 740,18	9 091 566,42
Vlastné imanie	6 253 049,38	7 320 539,39
z toho :		
Oceňovacie rozdiely	0,00	0,00
Fondy	0,00	0,00
Výsledok hospodárenia	6 253 049,38	7 320 539,39
Záväzky	297 935,67	247 379,65
z toho :		
Rezervy	2 100,00	2 152,50
Zúčtovanie medzi subjektami VS	78 626,41	31 505,70
Dlhodobé záväzky	113 325,08	113 939,51
Krátkodobé záväzky	103 884,18	99 781,94
Bankové úvery a výpomoci	0,00	0,00
Časové rozlíšenie	1 560 755,13	1 523 647,38

b) za konsolidovaný celok

Názov	Skutočnosť k 31.12.2023	Skutočnosť k 31.12.2024
Vlastné imanie a záväzky spolu	8 232 051,45	9 238 642,73
Vlastné imanie	6 240 384,53	7 312 354,21
z toho :		
Oceňovacie rozdiely	0,00	0,00
Fondy	0,00	0,00
Výsledok hospodárenia	6 240 384,53	7 312 354,21
Záväzky	429 828,30	401 557,65

z toho :		
Rezervy	2 100,00	2 152,50
Zúčtovanie medzi subjektami VS	78 626,41	31 505,70
Dlhodobé záväzky	120 276,62	116 635,31
Krátkodobé záväzky	228 817,79	251 264,14
Bankové úvery a výpomoci	7,48	0,00
Časové rozlíšenie	1 561 838,62	1 524 730,87

Analýza významných položiek z účtovnej závierky za konsolidovaný celok:

Obec zvýšila majetok o zaradenie do užívania:

- spojovacia chodba medzi budovou ZŠ a telocvičňou,
- traktor + príslušenstvo: štiepkovač drevnej hmoty, prekopávač kompostu,
- technické zhodnotenie – rekonštrukcia miestnej komunikácie Senderov,
- rekonštrukcia verejného osvetlenia na ulici Senderov
- traktorová kosačka,
- pomocné ihrisko v areáli športového klubu,
- rekonštrukcia chodníka na hlavnej ceste popri kúrii,
- technické zhodnotenie budovy OU – rekonštrukcia kúrenia,
- požiarna nádrž pre potreby ZpS sv. Barborky

Zvýšenie nastalo tiež obstarávaním DHM a DNM: rekonštrukcia verejného osvetlenia na ulici Hlavná, pokračovanie v prácach na rozšírení verejného vodovodu na ulici Kaštieľna, rekonštrukcia elektrickej prípojky do budovy školskej jedálne, pokračovanie v obstarávaní územného plánu obce.

8.3 Pohl'advky v EUR

a) za materskú účtovnú jednotku

Pohl'advky	Zostatok k 31.12 2023	Zostatok k 31.12 2024
Pohl'advky do lehoty splatnosti	6 572,63	11 057,78
Pohl'advky po lehote splatnosti	1 570,28	220,51

b) za konsolidovaný celok

Pohl'advky	Zostatok k 31.12 2023	Zostatok k 31.12 2024
Pohl'advky do lehoty splatnosti	6 580,11	11 267,78
Pohl'advky po lehote splatnosti	1 570,28	220,51

8.4 Závázky v EUR

a) za materskú účtovnú jednotku

Závázky	Zostatok k 31.12 2023	Zostatok k 31.12 2024
Závázky do lehoty splatnosti	217 209,26	213 721,45
Závázky po lehote splatnosti	0,00	0,00

b) za konsolidovaný celok

Závázky	Zostatok k 31.12 2023	Zostatok k 31.12 2024
Závázky do lehoty splatnosti	349 094,41	367 899,45
Závázky po lehote splatnosti	0,00	0,00

Analýza významných položiek z účtovnej závierky za konsolidovaný celok:

- pohľadávky v lehote splatnosti sa oproti roku 2023 zvýšili – vzrástli najmä pohľadávky z prijatých dobropisov za plyn a elektrickú energiu a pohľadávky za komunálny odpad u právnických osôb.
- pohľadávky po lehote splatnosti oproti roku 2023 poklesli najmä z dôvodu inkasa faktúr za komunálny odpad vystavených v roku 2023 právnickým osobám
- záväzky obce v lehote splatnosti oproti roku 2023 zostali takmer na rovnakej úrovni, záväzky v lehote splatnosti v rámci konsolidovaného celku zaznamenali v roku 2024 mierny nárast. V roku 2024 sa jedná sa najmä o záväzky z pracovno-právnych vzťahov, odvody SP, ZDP a odvod dane z miezd za december 2024, záväzky - neuhradené faktúry v lehote splatnosti a dlhodobý záväzok obce – zmluvne dohodnutá garancia voči zhotoviteľovi budovy DSS splatná v roku 2027.

9. Hospodársky výsledok za 2024 - vývoj nákladov a výnosov za materskú účtovnú jednotku a konsolidovaný celok v EUR

a) za materskú účtovnú jednotku

Názov	Skutočnosť k 31.12. 2023	Skutočnosť k 31.12.2024
Náklady	2 000 083,38	2 325 130,87
50 – Spotrebované nákupy	218 337,69	267 261,41
51 – Služby	201 323,25	177 522,32
52 – Osobné náklady	877 728,52	1 023 504,69
53 – Dane a poplatky	4 963,45	4 763,81
54 – Ostatné náklady na prevádzkovú činnosť	11 560,23	111 500,40

55 – Odpisy, rezervy a OP z prevádzkovej a finančnej činnosti a zúčtovanie časového rozlíšenia	271 695,95	269 296,82
56 – Finančné náklady	1 654,77	1 719,52
57 – Mimoriadne náklady	0,00	0,00
58 – Náklady na transfery a náklady z odvodov príjmov	412 819,52	467 939,04
59 – Dane z príjmov	0,00	1 622,86
Výnosy	2 055 530,21	3 392 620,88
60 – Tržby za vlastné výkony a tovar	889,40	1 437,40
61 – Zmena stavu vnútroorganizačných služieb	0,00	0,00
62 – Aktivácia	0,00	0,00
63 – Daňové a colné výnosy a výnosy z poplatkov	1 661 787,69	2 540 664,79
64 – Ostatné výnosy	31 780,21	264 802,29
65 – Zúčtovanie rezerv a OP z prevádzkovej a finančnej činnosti a zúčtovanie časového rozlíšenia	2 100,00	2 299,18
66 – Finančné výnosy	154,26	8 341,67
67 – Mimoriadne výnosy	0,00	0,00
69 – Výnosy z transferov a rozpočtových príjmov v obciach, VÚC a v RO a PO zriadených obcou alebo VÚC	358 818,65	575 075,55
Hospodársky výsledok / + kladný HV, - záporný HV /	55 446,83	1 067 490,01

Hospodársky výsledok za rok 2023 v sume 55 446,83 EUR bol zúčtovaný na účet 428 – Nevysporiadaný výsledok hospodárenia minulých rokov.

b) za konsolidovaný celok

Názov	Skutočnosť k 31.12.2023	Skutočnosť k 31.12.2024
Náklady	3 244 912,84	3 882 015,70
50 – Spotrebované nákupy	449 817,73	533 327,59
51 – Služby	324 545,52	336 794,36
52 – Osobné náklady	2 002 242,93	2 365 544,26
53 – Dane a poplatky	5 031,85	5 526,81

54 – Ostatné náklady na prevádzkovú činnosť	54 998,40	215 028,88
55 – Odpisy, rezervy a OP z prevádzkovej a finančnej činnosti a zúčtovanie časového rozlíšenia	290 459,63	288 060,50
56 – Finančné náklady	2 687,62	2 896,31
57 – Mimoriadne náklady	0,00	0,00
58 – Náklady na transfery a náklady z odvodov príjmov	115 129,16	133 214,13
59 – Dane z príjmov	0,00	1 622,86
Výnosy	3 287 479,71	4 953 985,78
60 – Tržby za vlastné výkony a tovar	146 951,88	219 944,60
61 – Zmena stavu vnútroorganizačných služieb	0,00	0,00
62 – Aktivácia	0,00	0,00
63 – Daňové a colné výnosy a výnosy z poplatkov	1 661 787,69	2 540 664,79
64 – Ostatné výnosy	31 798,85	264 802,29
65 – Zúčtovanie rezerv a OP z prevádzkovej a finančnej činnosti a zúčtovanie časového rozlíšenia	2 100,00	2 299,18
66 – Finančné výnosy	154,26	8 341,67
67 – Mimoriadne výnosy	0,00	0,00
69 – Výnosy z transferov a rozpočtových príjmov v obciach, VÚC a v RO a PO zriadených obcou alebo VÚC	1 444 687,03	1 917 933,25
Hospodársky výsledok / + kladný HV, - záporný HV /	42 566,87	1 071 970,08

Analýza nákladov a výnosov v porovnaní s minulým rokom a s vysvetlením významných rozdielov:

a) analýza nákladov:

- nárast u spotrebovaných nákupov - zvýšenie najmä v dôsledku rastu nákladov na zabezpečenie stravovania klientov v ZpS sv. Barborky
- nárast v oblasti mzdových nákladov – súvisí s nárastom počtu zamestnancov – v obci nárast zamestnancov v ZpS sv. Barborky
- výrazný nárast u ostatných nákladov na prevádzkovú činnosť – v obci najmä z dôvodu poskytnutia mimoriadneho členského príspevku OOCR v sume 100 000 €, v ZŠ súvisí v porovnaní s rokom 2023 s celoročným čerpaním dotácie na stravu a s tým súvisiacim rastom nákladov na zabezpečenie stravovania žiakov ZŠ (v roku 2023 dotácia na stravu od 1.5.2023)

- nárast u nákladov na transfery a nákladov z odvodov príjmov súvisí s rastom nákladov na spoločný stavebný úrad a rast nákladov z odvodu príjmov RO v dôsledku zvýšenia poplatku za školskú družinu

b) analýza výnosov:

- nárast tržieb za vlastné výkony a tovar – najmä tržby za služby školskej jedálne súvisiace so stravovaním
- nárast daňových výnosov a výnosov z poplatkov – v obci súvisí s vyrubení poplatku za rozvoj v sume 502 318,60 € a so zvýšením sadzieb dane z nehnuteľnosti, dane za psa a poplatkov za komunálny odpad od 1.1.2024
- prudký nárast u ostatných výnosov z prevádzkovej činnosti súvisí v roku 2024 s predajom majetku obce – pozemkov
- výraznejší nárast finančných výnosov súvisí s úrokmi z prevodu finančných prostriedkov obce na krátkodobý neviazaný termínovaný vklad
- výrazný nárast u výnosov z transferov – v obci nárast výnosov z bežných transferov zo ŠR v r. 2024 ovplyvnený zúčtovaním transferu z MPSVaR na poskytovanie sociálnych služieb (transfer zo štátneho rozpočtu na mzdy a odvody pre zamestnancov ZpS sv. Barborky) a v rámci kons. celku zúčtovaním dotácie zo štátneho rozpočtu pre ZŠ

10. Ostatné významné skutočnosti, ktoré mali vplyv na hospodárenie a činnosť obce

10.1 Prijaté granty a transfery

V roku 2024 obec a rozpočtová organizácia prijali nasledovné granty a transfery:

Poskytovateľ	Účelové určenie grantov a transferov	Suma prijatých prostriedkov v EUR
Dobrovoľná PO SR	Materiálno – technické vybavenie DHZ Gbeľany	1 400,00
Nadácia Spoločne pre región	Grant – Nadácia pre MŠ z 2% dane	1 183,07
RÚŠS Žilina	Dotácia na prevádzku ZŠ – prenesené kompetencie, normatívne a nenormatívne finančné prostriedky	1 227 691,56
RÚŠS Žilina	Dotácia na prevádzku MŠ – príspevok na výchovu a vzdelávanie (predškolači v MŠ)	22 495,00
RÚŠS Žilina	Dotácia MŠ – pedagogický asistent	4 281,00
RÚŠS Žilina	Dotácia MŠ – člen školského podporného tímu	2 161,00
MV SR, sekcia VS	Register adries	54,80
MV SR, sekcia VS	Životné prostredie	186,63
MV SR, sekcia VS	Register obyvateľov	508,86

MDV a RR SR	Pozemné komunikácie	66,61
UPSVaR – dotácia strava MŠ a ZŠ	Príspevok - strava zo ŠR, žiaci ZŠ a v MŠ predškolační	121 496,00
Okresný úrad Žilina – org. odbor	Transfer ŠR – príspevok na ubytovanie odídenčov z Ukrajiny	3 040,00
Okresný úrad Žilina, organizačný odbor	Transfer – voľby prezident	1 686,15
Okresný úrad Žilina, organizačný odbor	Transfer – voľby do Európskeho parlamentu	1 245,98
Metodicko-pedagogické centrum Žilina	Projekt ZŠ – špeciálny pedagóg	60 384,55
Transfér z obcí – pre Spol.soc.úrad	Transfer na činnosť Spoločného soc. úradu	8 200,00
MFSR	Dotácia – kompenzácia výpadku podielových daní	16 843,00
MHSR	Energošky – kompenzácia vysokých cien energií	6 898,61
MPSVaR	Transfer ŠR – mzdy a odvody ZPS sv. Barborky, pobytová forma + denný stacionár	307 428,00
Environmentálny fond	Transfer z environm. fondu	2 925,52
Ministerstvo životného prostredia SR v zastúpení: Slovenská inovačná a energetická agentúra	Nenávratný finančný príspevok – DSS sv. Barborky, Gbeľany – fotovoltický lokálny zdroj elektriny	44 911,44
Pôdohospodárska platobná agentúra	Refundácia z projektu s názvom – rekonštrukcia multifunkčného ihriska v obci Gbeľany	28 756,20

Popis najvýznamnejších prijatých grantov a transferov:

a) obec

- dotácia na prevádzku ZŠ z RÚŠS,
- transfer na mzdy a odvody ZPS sv. Barborky,
- dotácia na stravu zadarmo pre žiakov ZŠ a MŠ (predškolační),
- nenávratný finančný príspevok na fotovoltický lokálny zdroj elektriny na budove ZpS sv. Barborky,
- transfer – refundácia projektu rekonštrukcie multifunkčného ihriska,
- dotácia na prevádzku MŠ z RÚŠS,
- dotácia z MFSR – kompenzácia výpadku podielových daní,

b) rozpočtová organizácia

- transfer z Metodicko-pedagogického centra - špeciálny pedagóg v ZŠ

10.2 Poskytnuté dotácie

V roku 2024 obec poskytla zo svojho rozpočtu dotácie v zmysle VZN č. 11/2020 o poskytovaní dotácií z rozpočtu obce:

Prijímateľ dotácie	Účelové určenie dotácie	Suma poskytnutých prostriedkov v EUR
ŠK Gbeľany	BV – športová činnosť v obci	39 000,00
FA UNITED N-KL-G	BV – športová činnosť v obci	14 000,00
FS Bylinky	BV – kultúrna činnosť v obci	3 000,00

10.3 Významné investičné akcie v roku 2024

Najvýznamnejšie investičné akcie realizované v roku 2024:

a) obec

- rekonštrukcia verejného osvetlenia na uliciach Senderov a Hlavná,
- technické zhodnotenie – rekonštrukcia miestnej komunikácie Senderov,
- nákup komunálnej techniky (traktor, štiepkovač, prekopávač kompostu),
- vybudovanie spojovacej chodby medzi budovou základnej školy a telocvičňou
- nákup traktorovej kosačky,
- rekonštrukcia chodníka popri kúrii na hlavnej ceste

10.4 Predpokladaný budúci vývoj činnosti

Predpokladané investičné akcie realizované v budúcich rokoch:

a) obec

- pokračovanie v protipovodňových opatreniach,
- vybudovanie atletickej dráhy v areáli ZŠ (projekt),
- vybudovanie chodníka z ulice Školská k budove ZŠ,
- bezbariérové úpravy v ZŠ (projekt)
- dokončenie obstarávania územného plánu obce,
- rekonštrukcia zábradlia popri potoku.

10.5 Udalosti osobitného významu po skončení účtovného obdobia

Obec nezaznamenala žiadnu udalosť osobitného významu po skončení účtovného obdobia, za ktoré sa vyhotovuje výročná správa.

10.6 Významné riziká a neistoty, ktorým je účtovná jednotka vystavená

Koncom roka 2024 sa ekonomike v SR nedarí zrýchliť rast svojej výkonnosti. V súvislosti s rozsiahlejšími legislatívnymi zmenami v oblasti DPH a prijatím transakčnej dane, ktoré bolo plánované už v roku 2024 pre rok 2025, hrozí prudší nárast cien u spotrebných tovarov a výraznejšie sa tento vplyv prejaví v hodnote investičných akcií. To môže obec obmedzovať v rozhodovaní nielen v rámci spotrebných nákupov, ale hlavne pri plánovaní nových investičných projektov. Hoci tieto zmeny budú mať negatívny vplyv na obec, zatiaľ neboli vyhodnotené ako riziko, ktoré by ohrozilo nepretržitosť trvania účtovnej jednotky.

Vypracoval: Ing. Martina Ševčíková

Schválil: Ing. Jozef Martinček